

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evsebivs || De Euangelica pr[a]eparatione

Eusebius <Caesariensis>

[Augsburg], 1522

VD16 E 4299

Compendiose nonnullorum Hebræorum uitæ narrant[ur] Cap. iij

urn:nbn:de:hbz:466:1-34477

leges poneret, maiorum uitas animis hominum impressit. Ita bonorum præmijs, & impiorum supplicijs ad amplectendam uirtutem, & fugiendam impietatem exhortatus, leges eadem in medium proposuit. Iudicauit etiam, ne forte difficillima legis præcepta Iudei ducerent, atque ab illis resilerent præscorum exempla esse præponenda, ut omnibus pateret absque legum mandatis, sola ratione nixos, optime maiores Iudeorum uixisse, atque ideo non esse sibi difficile uitas illorum imitari, si paria diuinitus consequi præmia desyderarent.

Compendiose nonnullorum Hebræorum uitæ narrantur.

CAPVT III.

Non est autem ab re compendio, uitas illorum a Mosaica scriptura exceptas percurrere. Nam quemadmodum ab Aegyptijs Aegyptiam, a Phœnicibus Phœniciam Theologiam, & a Græcis Græcam. Sic & ea, quæ ab Hebræis dicuntur, ab illis ipsis petenda sunt. Non enim aliunde quam a Philosophis opiniones philosophorum narratur, nec medicina ab alijs quam a medicis perdiscenda est. Vt igitur Hebræorum scriptura docet, ante diluuium post primam originem hominum, multi iusti deoque amici homines fuerunt, quorum primus nomen domini dei sperauit inuocare: Quibus uerbis ostenditur, quod nihil aliud ille quam creatorem dominum & deum secutus fuit, quem credebat non solum uirtute sua a non simpliciter ante cuncta produxisse, uerum etiam tanquam magnæ ciuitatis dominum uniuersa regere atque gubernare, atque ideo cæteris omnibus contemptis, sperauit inuocare nomen domini dei. His duabus appellationibus, creatoris atque gubernatoris totius uirtutem amplexus. Quare primus homo uerus apud Hebræos describitur. Enos enim uocatus est, quod latine uerus homo interpretatur. Neminem enim putant uerum esse hominem præter eum, qui uerum deum & cognoscit, & pie colit, alios uero nihil a pecoribus differre arbitrantur, quia uidelicet ueluti bestię ad terram proni, uentri & Veneri obediunt, quorum alios lupos, alios canes, alios porcos, alios serpentes, uaria quædam uitiorum similitudine scriptura Iudeorum appellare consueuit. Quemadmodum si quando communiter genus hominum appellandum est, commodissima similiter uocis appellatio Adam significauit, quo nomine a terra natus designatur. Primus igitur iu-

p ij storum

storum Enos, qui primus nomen domini dei sperauit inuocare, & certe semper atq; cōtinue domini dei nomen inuocare, id profecto est summa extremaq; beatitudo, illum nos uirum non fallaces gentiliū heroes imitandum arbitantes optamus, illud nobis auxilio Saluatoris nostri cōtingere, ut nomen eius firma spe perpetuoq; inuocare queamus. Post istum quidam alius ambulabat cum deo, & non inueniebatur, quia propter uirtutem eius transposuit eum deus. Is certe perfectus homo in deo est, qui periculosa multorū colloquia fugit. Si enim forum, curiam, theatraq; aliquis sequitur, in ipso malignitatis profundo submergitur. Is autē hominibus inuisibilis est, necq; ab ipsis facile inueniē, qui deo charitate coniunctus, ab eo solo cognoscit. Hunc Hebraei Enoch appellant, quod nomen latine gratiam dei significat, cuius solius mutationem diuinitus mihi concedi magis opto, quam omnium simul, qui uirtutis cultores apud gētes narrantur fuisse. Tertius uir iustitia eximius in seculo suo Noe fuisse perhibetur, cuius quanta fuit uirtus & pietas hinc cognoscitur. Nephanda malignitas uniuersum genus hominum tūc occupauit. Nam & Gigantes illi, qui per ora omnium uolitant impijs factis, qđ adhuc usq; praedicat, deo pugna, id est uirtuti & pietati nō erubuerunt inferre. Et qui eos produxerunt, siue immortales quidam, siue mortales malefica quaedam artificia, & magicam prauitatem primi excogitasse dicunt. Quas ob res, cum deus eodem omnes diluuiō perdere statuerit, unus cum suis in illo genere hominū Noe iustus repletus est, qui omnibus uia aquarum submersis, cum filijs suis simul ac uiribus mirabili quodam modo, quasi semē humani generis cōseruatus est, quem utinam quasi uiuam, quandam imaginem imitari nobis contingat. Et hī quidem ante diluuium fuerunt. Post diluuium autem alij, quorū unus altissimi dei sacerdos, iustitiæ ac pietatis miraculo rex iustus lingua Hebraeorum appellatus est, apud q̄s nec circūcisionis, nec mosaicae legis ulla mentio erat. Quare nec Iudaeos (posteris enim hoc nomē fuit) necq; gentiles, quoniam non ut gentes pluralitatē deorum inducebant, sed Hebraeos proprie nominamus, aut ab Hebere ut dictum est, aut quia id nomen transitiuos significat. Soli quippe a creaturis naturali ratione & lege innata, nō scripta, ad cognitionem ueri dei transire, & uoluptate corporis cōtempta,

tempta, ad rectam uitam peruenisse scribunt. Cum quibus omnibus
 p̄clarus ille totius generis origo Habraam numerandus est, cui scri-
 ptura mirabilem iustitiam, quā nō a mōsaica lege (septima em̄ post
 Habraam generatione Moses nascit̄) sed naturali fuit ratione conse-
 cutus, summa cum laude attestat̄. Credidit enim Habraam deo, &
 reputatum est ei in iustitiam. Quare multarū quoq; gentium patrē
 diuina oracula futurum, ac in ipso benedicendas omnes gentes, hoc
 uidelicet ipsum, quod iam nos uidemus, apte p̄dictum est. cuius
 ille iustitiā p̄fectionem non mosaica lege, sed fide consecutus est, q̄
 post multas dei uisiones, legitimū genuit filium, quem primum o-
 mnium diuino persuasus oraculo circūcidit. & ceteris, qui ab eo na-
 scerent̄ tradidit, uel ad manifestum multitudinis eorum futuræ si-
 gnum, uel ut hoc quasi paternæ uirtutis insigne filij retinentes, ma-
 iores suos imitari conaret̄, aut q̄buscunq; alijs de causis. Non em̄ id
 scrutandum modo nobis est. Post Habraam filius eius Isaac in pieta-
 te successit, felice hac hæreditate a parentibus accepta, qui uni uxori
 coniunctus, cum geminos genuisset castitatis amore ab uxore
 postea dic̄ abstinuisse. Ab isto natus est Iacob, qui propter cumu-
 latum uirtutis prouentum Israel etiam appellatus est, duobus nomi-
 nibus, propter duplicem uirtutis usum. Iacob enim athletam & ex-
 ercentem se latine dicere possumus, quam appellationē primum ha-
 buit, cum practicis operationibus, multos pro pietate labores fere-
 bat. Cum autem iam uictor luctando euasit, & speculationibus fru-
 ebatur bonis, tunc Israelem ipse deus appellauit æterna p̄mia beati-
 tudinemq; ultimam, quæ in uisione dei consistit ei largiens, hominē
 enim qui deum uideat, Israel nomen significat. Ab hoc, xij. Iudeorū
 tribus profectæ sunt. Innumerabilia de uita istorum uirorum forti-
 tudine, prudētia, pietateq; dici possunt, quorū alia secundū scriptu-
 re uerba historice considerant̄. alia tropologicè ac allegorice inter-
 prætantur, de quibus multi conscripserunt, & nos in libro, quē inscri-
 psimus de doctrina priscorū uirorū. Præter hos Iob iustum, uerum,
 pium, innocuum, ab om̄iq; malignitate alienum fuisse inuenimus,
 qui quīs Iudæo generi non fuit affinis, pietatis tamen laude uel in-
 primis effertur. Verum Iacob liberū religionē ac pietate communi-
 ti Hebræorum famam facile ad maius a deo produxerunt, ut totius

Aegypti principatus ab uno eorum Ioseph dependeret, qui castitudo-
 nia praemijs coronatus, gubernatione tot tantarumque ciuitatum susce-
 pta, uirtutem Hebraeorum manifestauit. Is suorum insidijs ad seruitutem
 redactus, tanto cumulo uirtutis refulsit, ut nemo possit rem oratione
 allequi. Aderat enim ei libertas animi, maxime robur inuictum, pu-
 dor eximius, iustitia, modestia, prudentia summa, sed pietate in uere-
 deum maxime praestabat, cumque domini sui uxor (erat enim mirabili
 corporis praeditus formositate, qua adolescentia uirtutibus ornata in-
 signis uidebatur) furore Cupidinis acta, uerbis ac praecibus persuade-
 re non potuisset, manusque in iustum iniicere non dubitasset, praecpta
 parentum non oblitus, reque ipsa Hebraeorum se esse ostendens, mulierem
 quidem magna ui reppulit, quasi autem a rabida fera euaserit, fuga sa-
 lutem quaesiuisset: cogitabat enim atque dicebat. Si dominus meus domui
 suae me propositus, quomodo ergo huiuscemodi rem turpissimam coram
 deo faciam? His ille uirtutibus, ad Aegypti gubernacula diuinitus
 peruenit, quem utinam ceterosque omnes, de quibus diximus, imitari
 possimus. Fuit autem etiam hic Hebraeus, non Iudaeus, nondum enim
 Iudei fuerunt in multitudinem, deinde magnum genus creuit, paula-
 timque diligentissima norma uiuendi labebatur, & parentum pietas ob-
 tundebar. Ita post aliqua saecula Aegyptiorum conuersatione depra-
 uati adeo fuerunt, ut nihil ab aegyptijs differre uiderentur. Tunc deus
 patrum suorum Mosem ad eos mittit, ac per eum inauditis factis miracu-
 lis, conuenientem Iudeorum moribus legem imposuit. Nam cum iam
 corrupti & uirtutem mutare non possent, alia manifeste mandauit, alia occul-
 tius suggessit, symbola umbrarumque, non nudam ueritatem conseruare ipsis
 praecipiens. Hoc pacto Iudaeorum disciplina a temporibus Mosi conce-
 pta, usque ad Saluatoris nostri aduentum secundum uoces propheta-
 rum durauit. Sic enim a Mose aliisque prophetis dictum, inuenitur Mo-
 saicam legem usque ad Christi tempora duraturam.

De Iudaeorum Theologia. CAPVT IIII.

Verum quoniam breui Hebraeorum, qui ante Mosem fu-
 erunt uitas tetigimus, & pietatis eorum adumbrationem
 addidimus, nunc Theologica eorum dogmata a Mose,
 aliisque prophetis fundata consideremus. Primus igitur o-
 mnium eximius ille Theologus, qui diuinas leges conscripsit, cum
 pietati